

fpreekt / hem biddende dat hy zijner / ten opzichte van de successie / in 't
 toekomstende wilsde indagtig sijn; waar op den koning getwend is te ant-
 woorden / Verremos, wy sullen sien. Ook sijn'er nog andere Heeren
 afkomstig uit dit Geslagt / als de Markgraaven van Algora, en die van
 Ardales, als mede den Graaf van Olivares, die ten tijde van Philippus
 de Vierde in sulken ongemeenen aansien was. Die van Cardonas, de-
 welke haar inkomsten uit Catalonien / Toledo / en Estremadura / en
 haar afkomst uit het Huis van Anjou / in Frankrijk / hebben: en hier
 uit sijn de Hertogen van Feria en Maqueda, en de Markgraaven van Be-
 reto, en Priego. Die van Figueroa in Gallicien / tot welk Geslagt
 Salazar den gemelten Hertog van Feria teld / dien andere / gelijk ge-
 segt is / van 't Huis van Cardona reekenen. Die van Cueva, waar
 van den Hertog van Albuquerque is / als mede den Markgraaf van
 Landrada. Die van Pacheco, een oberoud Geslagt in Portugaal / uit
 het welke den Hertog van Escalona is. Die van Giron, een seer oud en
 voortreffelijk Geslagt / waar uit den Hertog van Ossuna is. Die van
 Ponce de Leon, het welke seer oud / magtig / en wegens de heerlijke
 daden tegen de Saracenen / vermaard is. Uit die Geslagt is den Her-
 tog van Arcos, als mede den Graaf van Baylen. Die van Arragon,
 welke van den Koninklijken Aragonischen Stam sijn / waar uit den
 Hertog van Villa Hermosa is. Die van Sylva, haar afkomst rekenen-
 de uit Portugaal. Uit dit Geslagt is den Hertog van Pastrana, den
 Markgraaf van Monte Major, en den Graaf van Cifuentes. Die van
 Osorio, uit het welke den Markgraaf van Astorga, den Graaf van
 Trastamara en Santa Martha, als mede den Graaf van Osorio sijn. Die
 van Royas of Roxas in Castilien / uit welke Familie de Markgraaven
 van Posa, van Denia, van Altamires, mitsgaders de Graaven van Ler-
 ma, en van Mora sijn. Philippus de Verde heeft Franciscus de San-
 doval, die wegens sijn houwelijk werd toegenaamt van Roxas, in den
 jare 1599. tot Hertog van Lerma gemaakt / en sijn Soon tot Hertog
 van Uzeda, en den Soon van den Hertog van Uzeda tot Hertog van
 Cea; Maar gemelten Hertog van Uzeda by Philippus de Vierde in
 ongenade sijnde geraakt / werd van alle sijne waardigheden door den
 selven afgeset. Die van Castro, een oberoud Geslagt / uit het welke
 den Markgraaf van Sarria afkomstig is. Die van Ribera, waar uit
 den Hertog van Alcala de los Ganzules is. Die van Pimentel, tot het
 welke den Markgraaf van Viana, en den Graaf van Benevente geteld
 worden. Die van Haro, waar uit den Markgraaf van Carpio sijn
 oorsprong heeft. Die van Avila, waar uit den Markgraaf de las Na-
 vas is. Dese sijn afkomstig van eenen Graaf Blasio, die onder Al-
 phonfus de Agte / sich Ridderlijk tegen de Mooren gebrogen heeft. Uit
 dit Geslagt komen mede de Markgraaven van Pescara, en van Basto in 't
 Koninkrijk Napels: hoewel Salazar haar van de Avalos segt te sijn/
 en alsoo onderscheid tussen d' Avila en d' Avalos maakt. Die van Cor-
 tes, uit het welke den Markgraaf del Valle is. Die van Peralta, uit

het welke den Markgzaaf van Falfes, in 't Koninkrijk Nabarre / en van Koninklijken Stamme is. Die van Aquilar, waar uit den Markgzaaf van Aquilar; andersins van 't Geslagt van Enriques de Lara, en den Markgzaaf van Pliego sijn. Die van Fajardo, of Taxardo, uit welk Geslagt den Markgzaaf van Velez is. Die van Viamento, of Beaumont, een Edele Familie in Nabarre / waar uit den Gzaaf van Lerina is. Die van Porto Carrero, waar uit de Markgzaaven van Alcala del Almeda, en van Villaneuva del Fresno, of gelijk Salazar wil / de Barca Rota, als mede de Gzaaven van Medellin, en Palma de Miceryoti sijn / en eindelyk den berugten Cardinaal Porto Carrero, die tegenwoozdig het Factoum aan het Hof van Spanjen is. Die van Bozan, uit het welke den Gzaaf van Santa Croce afkomstig is. Die van Herrera, waar uit den Markgzaaf van Aunnon is. Die van Cardenas, uit detwelke den Gzaaf van Puebla is. Die van Acuna, waar van den Gzaaf van Buendia de voornaamste is. Die van Zapata, waar van den Gzaaf van Barajas is / die men wil / dat uit Abarca, Koning van Arragonien / sijn oorsprong heeft. Die van Heredia, uit het welke Salazar / Gzaaf van Fuentes, die Stadhouder van Milanen was / afkomstig is / hoewel andere hem tot de Enriques brengen. Deselbe Salazar verhaald / dat dit Huys van Heredia van de Gothen / die op het Pyreneesche gebergte woonden / sijn oorsprong heeft. Die van Sarmiento, waar uit de Gzaaven van Salinas en Ribadeo, als mede die van Salvatierra en Gondomar sijn. Die van Guevarra, uit Cantabzien / uit het welke den Gzaaf van Ognate is. Die van Ayala, afkomstig bande oude Koningen van Arragon / uit het welke de Gzaaven van Gomera, en van Fuenfaldida sijn. Die van Quinones, waar uit den Gzaaf van Luna, in het Koninkrijk Leon / komt. Die van Azevedo in Gallicien / uit het welke den Obersten Emanuel de Azevedo en Zuniga, Gzaaf van Monterey en Fuentes sijn; en den laastten misschien dooz houwelijk. Die van Luna / waar onder den Gzaaf van Morata, in het Koninkrijk van Arragonien is. Dit Geslagt is geweest den berugten Alvaro de Luna, met den welken de Fortuin sijn rol soo wonderlijk heeft uitge-speeld. Die van los Mexias, van welken Stam de Markgzaaf de la Gardia, Gzaaf van S. Ephemie, sijn Geslagt reekend. Die van de Ulloas in Castillen / van welke den Markgzaaf de la Mota, en den Gzaaf van Villalonso, sijn. Die van de Arellanos in Nabarre / welkers hoofd tegenwoozdig de Gzaaf van Aquilar is. Die van de Benavides in Gallicien / van welke den Markgzaaf van Flomesta, den Gzaaf Santestevan del Puerto, en den Markgzaaf van Ibalquinto sijn. Die van de Avellanedas, in Oud Castillen / waar uit den Gzaaf van Rivadavia sijn oorsprong heeft. Die van de Carillos, uit Burgos / waar van den Gzaaf van Priega is. Die van de Savedras, uit het welke den Gzaaf van Castillar komt. Benessens dese boozverhaalde sijn'er nog verscheide andere / en niet min aansienlyke Geslagten in Spanjen / als namentlyk die van Castilla, Granada, en Mannel; die alle van Koning-

ninglyke afkomst sijn / die van Touar, Chacon, en Leyva; waar uit den Prins van Ascoli komt. Die van Ninnos, Solis, Vera, Vaneya, Fonseca, Valdes, Maldonado, Quixada, Vaca de Sotomayor, Veya, Vargas, Porra, Quesada, Ovando, en die van Portugaal, uit den Koninklyken Stam van Portugaal / waar uit den Graaf van Guelves is / Ec. van alle dewelke men Ambrosius de Salazar / in sijn Inventario of Almoneda General; van gelijken Molina / Libro de Nobilitate Hispaniæ, als mede Alphonsus Lopez / Nobiliario Genealogico de los Reys, y Titulos de Espagno, N. S. Perezgini Bibliotheca Hispanica, en insonderheid Joan de Laet / van de Rijken en Middelen van den Koning van Spanjen, lesen kan; alwaar op het driehonderd dertigste / en de nabloigende bladen / een Compleet register van alle de Edele Geslagten van Spanjen / volgens de oorde van het Alphabet / te binden is.

Daar sijn drie Ridderlyke Oordes in Spanjen / te weten van S. Jacob, van Calatrava, en van Alcantara, die reeds ober de vyfshonderd jaren sijn in wesen geweest. Dese worden vergeven of uit insigte van diensten aan de Kroon bewesen / of om de Adelyke geboorte van sommige te meer luister by te setten; en worden soo wel op gunstige boozpraak / als na de mate van verdiensten / veel onder deselve met goede Commanderen boozsien / die men ten grooten getalle / en doozgaans seer groot van inkomsten / in Spanjen vind. Die van Calatrava wierd eertijds de Galante genaamt; die van S. Jacob, de Ryke, die van Alcantara, de Edele. Dereden van dese benaminge was / dat in die van Calatrava niet dan jonge Ridders quamen; dat de Oorde van S. Jacob Ryker dan de twee andere was; en dat / om Ridder in die van Alcantara te worden / men sijn Adel moest bewysen van vier Geslagten of Stammen: daar het genoeg was / om in een van de andere te komen / het selve te doen van twee Geslagten.

Ten tijde dat dese Oordes eerst wierden ingesteld / moesten de Ridders / die in deselve quamen / sekerere geloften doen / leesden in haar gemeenschap seer regelmatig / en dzoegen geen wapenen / dan om de Dooren / sijnde de gemeene bynden van Spanjen / te bevegten. Maar naderhand quamen'er verscheide groote Heeren van het Rijk in / die de vyheid verkregeren van te mogen trouwen; nochtans onder beding / datse om het selve te doen / een expresse toelatinge van het Hof van Rome moesten verzoeken. Eindelyk om in dese Oordes te komen / moet men een Brevet van den Koning hebben / en niet alleen bewijs van sijn Adeldom geben / maer ook in specie toonen / dat men van de Viejos Christianos, of Oude Christenen / affstamt / in welkers Geslagt noit eenige Joden / of Dooren / van Vaders of Moeders syde geweest sijn.

Tegenwoordig is den Koning van Spanjen selfs Grootmeester van dese Oordes / en schikt ook effectvelyk onder de naam van altoosdurende Administrateur ober het vergeven van alle de Commanderen

Ridderlyde Oorders in Spanjen, en hoe deselve in voorleden tyden wierden byge-naamt,

Wat men in voorleden tyden doen, en onderhouden moest, om inde selve te komen. Sommige van dese Ridders mogen trouwen.

De Koning van Spanjen is

Grootmeester van dese Ordres. Groote inkomsten, die hy uit desen hoofde trekt.

Wanneer, en waar door, de Koningen van Spanjen aan dit Grootmeesterschap gekomen sijn.

Wanneer de Ridder van dese Ordres sig in de tegenwoordigheid van den Koning mogen dekken.

Instelling, inkomsten, en voorregten van dese Ordres.

der drie hoozschreben Ordres. Behalven dat het geseyde Grootmeesterschap der meergemelte Ordres / jaarlijks ober de viermaal honderd duysend Rykxdaelders aan Inkomsten heeft: welke somme hooz desen by de respectie Grootmeesters / die ober een ieder van dese Ordres gesfeld waren / getrokken wierd.

Maer 't was om dese reden / dat de gemelte Grootmeesters soo magtig wierden / en soo weinig aan het gesag des Konings desereerden / dat de koningen selfs hooz haar begonden bedugt te sijn. De Mooren dan eindelyk uit Granada sijnde verdruben / en der selven heerschappye daer hooz in Spanjen uitgeroeld: soo oordeelden Ferdinand en Isabella / die nu geen uithremsse byanden meer hadden te byesen / beneden haer gesag te sijn / van sulken superioriteit in haer eigen onderdanen te bydragen; nog met haer eigen interesse ober een te komen / andere als sig selven vooztaen soo considerabele voozdeelen te doen genieten: derhalven berfochten / en berkeregensse / van Paus Innocentius de Agtste / dat soodanigen Grootmeesterschap / hooz soo berre als het selve tot hier toe van anderen bediend was / mocht worden afgeschafft / en in tegendeel het gansche betwint van dien den Koning en sijne Pabolgers / opgedragen. Da desen heeft Hadrianus de Seste / een Uiterzman van geboorte / Keiser Karel de Vyfde / en alle desselvs Pabolgers / en respectie Koningen van Spanjen / ook dit ber gund en mede gedeeld / dat sy niet alleen de magt hebben van de Bisschoppen in Spanjen uit te beelden / maar ook de bovengemelte Ridderslyke Ordres / of lieber het Grootmeesterschap van deselve / ten eeuwigen dage selver te bedienen. Egter plegen de Koningen andere in haer plaats / tot het besitteren van dese Ordres / te b. stellen / die sy Commendadores Majores noemen / dewelke nog andere minder Commendadores onder sig hebben / en eenige duysend Ducaten jaarlijks tot inkomsten.

Wanneer den Koning / als Grootmeester van dese Ordres / Capelle houd / of wel de Ridders doed vergaderen / soo hebben sy het regt / van in sijne tegenwoozdigheid te mogen gaan sitten / en sig / even eens als Gzandes van Spanjen / te dekken.

De Ordre van Calatrava, die in den jare 1158 door den Koning Sanctius de Verbe wierd ingesfeld / en dat ter oorsake dat se de Stad Calatrava soo destig tegen de Mooren verdedigd hadden / herse vier en dertig Commanderyen / en agt Piorpen / die honderd en twintig duysend Ducaten jaarlijksse Inkomsten hebben: sijnde het teken van dese Ordre een Hood kruis met bloemen. Die van Alcantara, die in den jare 1177. door Ferdinand de Tweede is ingesfeld / heeft drie en dertig Commanderyen / beneffens vier Alcadies / en eben soo veel Piorpen / die tagtig duysend Ducaten jaerlyks opbyngen. Dese herst daer van daen sijn naam bekomen / dat Alphonfus de Regende / omtrent den jare 1214. aen de Ridder van Poivier de Stad Alcantara, in het Spaense Estremadura / gaf / sekerd welken tijd sy Ridder van Alcantara sijn genaemd geweest. Haer kenteeken is een Groen kruis met bloemen.

Die

Die van S. Jacob pzetendeerd de oudste van allen te sijn / willende sommige haar oorsprong al van den jare 800. en in de veertig afsrekenen / onder voorgeben / dat S. Jacob den Koning Hamirus de Eerste sou verscheenen sijn / en hem van het winnen van die considerabele Batalie / die tussen sijn Nemeë / en die van de Mooren / omtrent Longzone / voorgeel / verskerd hebben : Maar andere sijn van gedagten / dat dit beginsel eerst moest gerekend worden van den dag dat Alexander de Derde dese Oydze / die den regel van Augustinus volgde / op het verzoek van sommige Edelluiden / goed keurde / sijnde het selve heeft omtrent het jaar 1175. onder de Regeeringe van Ferdinand de Tweede. Dese Oydze heeft seben en tagtig Commanderyen / soo in Castillen als Leon / die meer dan tweemaal honderd en twee en tseventig duysend Ducaten / aen jaerlykse Inkomsten uitleveren. Daer en boven moet men aanmerken / dat dese Oydze alleen drie gzoote Commanderyen heeft / daar de twee voorgaande elk maer eene hebben. Het teeken van dese Oydze is een Klood kruis in de gedaante van een degen.

Chang diende ik H. Ed. van de bysondere namen / als mede van de inkomsten / van bovengemelte Commanderyen / waar van wy tot hier toe in't algemeen gesprooken hebben / wel een nader verslag te doen / om alsoo van de inkomsten der Grefstelyke en Wereldlyke personen van dit Koninkryk / wanneer die tegen malkander worden overgehouden / te beter te kunnen oordeelen. Siet daar het geene wy u be- loofden.

De Commanderye van den Grootmeester van de Oydze van Calatrava, heeft aen jaerlykse Inkomsten 10500 Ducaten. Die van Claveria 9000. Die van Almagro 1000. Die van Herrera 3000. Die van Marçanares 6500. Die van Moral 7500. Die van Obreria 4000. Die van Aymiel 2700. Die van Montan Chuélos 1500. Die van Pozuela 1100. Die van Torroba 1300. Die van Carjon 1800. Die van Valdepennas 3500. Die van Puente del Moral 1000. Die van Castellanos 2000. Die van Alcolea 1400. Die van Almodovar del Campo 2700. Die van Amoradiel 1500. Die van Puertollano 1600. Die van Ballesteros 1300. Die van Volannos 700. Die van Jozual 1100. Die van Castilleras 4500. Die van las Casas de Cordoña 2500. Die van las Casas de Toledo 1200. Die van las Casas de Talavera 800. Die van las Casas de Plasentia 3300. Die van las Casas de Sevilla 3000. Die van Coral 2600. Die van Viveros 3400. Die van Orita 500. Die van Cavaveral 2000. Die van Veleja 1100. Die van Lopera 1600.

Namen, en inkomsten der Commanderyen van dese Ordres: als namentlyk, die van Calatrava.

De Commanderye van den Grootmeester van de Oydze van Alcantara, heeft aen jaerlykse inkomsten 10500. Ducaten. Die van Claveria 6250. Die van Azauchal 2200. Die van las Casas de Calatrava 2500. Die van Portecuelo 3200. Die van la Puebla 1200. Die van las Casas de Corcia 1600. Die van Nelis y Navara 1500. Die van Eglas 3500. Die van la Moraleja 4000. Die van Sancti Ban-

Die van Alcantara.

230 Nieuwe Historische Reisbeschrijvinge van

nes 4000. Die van la Mayora 4500 Die van Paragal 1100. Die van Beluys de la Sierra 1000. Die van Yenfayen 1300. Die van Castelnovo 4500. Die van los Desmos 2000. Die van Porto Galeza 1500. Die van Cabeça del Buey 3000. Die van Sancti Spiritus 2000. Die van la Zalamea 4300. Die van Quintana 1000. Die van la Paradel-la 2000. Die van la Galizuela 2500. Die van Paragosa 3300.

En die van S. Jacob, die rijker is als beide de andere.

De **Oyde** van S. Jacob, die / gelijk wy gesegt hebben / rijker dan de twee andere is / en alleen dize **grootte** **Commanderpen** heeft / heeft dese nabolgende Inkomsten.

De **grootte** **Commanderpe** van Castilien heeft 14000. Ducaten. De **grootte** **Commanderpe** van Leon 12000. De **grootte** **Commanderpe** van Montalvan 4000. De **Commanderpe** van Ocanna 1500. Die van Montalegre 5000. Die van Montreal 10000. Die van Dos Barios 1800. Die van Villa Rubia 1200. Die van Vifforia 2000. Die van Viedma 1500. Die van Orcaja 40000. Die van Peco Rubio 1600. Die van Mirabel 1310. Die van Villa Mayor 2000. Die van del Campo de Criptana 1500. Die van Villa Escusa de Haro 1500. Die van Socuelamos 14000. Die van del Coral 1600. Die van Sancta Crux de la Zarca 1000. Die van los Bastimentos de Castilla 2500. Die van los Bastimentos del Campo de Montiel 3000. Die van Aledo 4000. Die van del Caravaca 12000. Die van Zieza 1200. Die van la Corte 6000. Die van Socobos 4500. Die van Moratalla 6400. Die van Montison 3200. Die van Tores 1000. Die van Montiel 1800. Die van Carricosa 1200. Die van la Mambra 9000. Die van Segura 2000. Die van Veas 5000. Die van Yeste 6000. Die van Albanchen 5000. Die van Villa Nueva 1500. Die van Demerida 4500. Die van Albange 5200. Die van Altuesta 2000. Die van Ornachos 5500. Die van Palamos 1500. Die van Oliva 1000. Die van Villa Hermosa 4000. Die van Ozuga 10000. Die van Guadal Canal 4200 Die van Pueblo de Sancho Perez 2000. Die van la Reina 4500. Die van la Fuente 2200. Die van los Santos 4500. Die van Villa Franca 1000. Die van la Bienvenida 3000. Die van Usagre 2500. Die van Ribera 3000. Die van Inojola 1200. Die van Bastimentos de Leon 6000. Die van las Casas de Cordua 3000. Die van la Barra 3000. Die van Castroverde 600. Die van Ponna Ufende 2500. Die van Trianan 1500. Die van Orchenta 500. Die van los Museros 400. Die van Quara y Zenete 2000. Die van Avelino 1500. Die van Faradel 400. Die van Sancoloris 1000. Die van Vauzette 2000. Die van Orion 2000. Die van Estepa 500. Die van Paracuellos 6000. Die van Montioo 2000. Die van Mohernando 1500. Die van Oreja 2000. Die van Lobon 3000. Die van Estremadura 1000. Die van Mora 800. Die van Nuclamo 1500. Die van Murezi 400. Die van Castilleja 500. Die van Almendraejo 300. Die van Medina de las Torres 2400. Die van Moutemolin 2500. Die Monasterio 1400. Die van Cascadilla 1500. Die van Castroverde 1500. Die van Aquilarejo 600.

Dit bovenstaande nu soude een gzoote toeblygt booz arme / of ver-
 arnde Spaanse Edelluiben sijn / die waarlijk in haat Land wel den
 grootsten hoop uitmaken / indien sy de eenige / of wel de booznaamste
 waren / die men daar mee begiftighde. Ter contrarie siet men
 daar / a's door een algemeenen regel / de waarheid van dit seg-
 gen ; quod Pauperubique jacet ; bevestigen / en dat het groot-
 ste goed meest altoos na de rijkste gaat / hoewel de rechtvaardigheid
 schijnd te bereiffchen / dat andere / indiens het waardig sijn / ook daar
 mede boozsien / en in haat dzingende noodzakelijkheden gesoulagere
 wierden. Gok souden de oudste Zoonen der booznaamste Geslagten /
 nog binden waer mede sig te vergenogen / mits in de Gdye van het
 Gulde Vlies komende / die gzoote voorregten aan die gene geft / die'er
 de Koning mee gellest te bereeren. Maar alsoo dit evenwel een gunste
 is / die behalven het boozgaande / door geen inkomsten altoos verseld
 is / en die ook boven dien niet licht word toegestaan / soo siet men ook
 seer weinig die deselbe versoeken ; wordende het boozschyben Gu de
 Vlies by na van niemand als van Princen gedragen.

Pauper
ubique
jacet.

Ordre van
het Gulde
Vlies,
word sel-
den aan ie-
mand an-
ders, als
aan Prin-
cen gege-
ven.

Van den oorsprong van dese Gdye / kan ik H. Ed. het volgende be-
 rigt geven. Men wil van in het algemeen / dat ten tijde wanneer de
 Mooren het grootste en beste gedeelte van Spanjen in haat geweld had-
 den / seker Boer / die een seer godbzugtig leven leide / God met een
 sonderlingen pber had / het Land van dese ongeloobigte willen ver-
 lossen ; en dat hy daar op een Engel van den Hemel had sien nederda-
 len / die hem een Gulden Vlies ter hand stelde ; hem gelastende sig daar
 van te bedienen / om volk by een te vergaderen / alsoo niemand op het
 gesigt by een te vergaderen / alsoo niemand / op het gesigt van het sel-
 ve / hem weigeren sou te volgen / en de Wanden des Geloofs te be-
 strijden. Wat gebeurde'er ? Dese Godbzugtige Man was gehoosfaem /
 en veel Edelluiben namen / op sijn vertoog / de Wapenen ten boozschy-
 ben sinde aan : brantwoozdende het gebolg van dese onderneming / de
 hoope die men daar van had opgevat soodanig / dat Philippus de
 Goede / Hertog van Bourgondien / de gemelte Gdye van het Gul-
 den Vlies in selde / ter eeren van God / van de Maagd Maria / en
 van S. Andreas / in den jare 1429. als wanneer desselvs Trouwdag /
 met Isabella / Dogter van den Koning van Portugaal / wel expreffe-
 lijk / tot het uitboeren van die plegtelijkhed / wierd verhooren. Het
 selve nu geschiede tot Brugge in Vlaenderen / en den Insteller ordan-
 neerde / dat de Hertogen van Bourgondien altoos het Hoofd van die
 Gdye souden sijn / om dat S. Andreas den Patroon / of Bescherm-
 heilig / van Bourgondien is ; wordende hy hier in van de Koningten
 van Spanjen nagevolgd / wanneer de Landen tot dit Hertogdom be-
 hoorende / eerst aan het Huys van Oostenrijk / door het Houwelijk van
 Maximiliaan de Eerste / met Maria / enige Dogter van Karel de
 Stoute ; en naderhand door het Houwelijk van haat beider Zoon / Phi-
 lippus de Eerste / met Johanna / Dogter van Ferdinand en Isabella
 la / aan Spanjen quamen.

Oor-
sprong
van dese
Ordre ; en
verscheide-
gevoelens,
dies aan-
gaande.

Ande

Andere ter contrarie willen / en misschien ook met immers soo veel geloofwaardigheid / dat dese Oydze ter gedagtenis van het remarcabel voorval van Gideon / die met drie hondert man een oneindige meenigte Midianiten sloeg / sou wesen ingesteld ; en dat in foodanigen gevalle de Spanjaerden by het Volk van Gideon / en de Mooren by de Midianiten vergeleken wierden. Andere willen nog wat anders ; maar die de saak het beste van allen meenen getroffen te hebben / geven 'er dit nabolgende bescheid van. Dat namentlijk Philippus de Goede / waar van wy soo eben gesprooken hebben / en die / niet tegenstaande de voorgezette strydbigheden / van alle voorden Insteller van dese Oydze erkend word / op sekeren tyd sijnde gekomen in de kamer van sekere Dame tot Brugge / die holmachtelyk schoon was / en voord welke hy een gzoote genegendheid hadde / op haer toilette een goede quantiteyt van die stoffe vond / waer van in de vertellingen van Monsieur de la Fontaine gesegd word / dat de Dulbel deselve noit op sijn ambout herstellen kan. Nademaal nu dese van een uitsteekend schoon blond was : soo institueerde den Hertog / die de verlegenheid en confusie van dese Dame gewaer wierd / als mede de rallerie die sijn hobelingen daar oebre begonnen te maken / een Oydze / dewelke hy die van het Gulde Vlies noemde / en waer hy van selver de Gzootmeester wilde sijn. De Ridder van dese Oydze ; die ten opsigte van desen oorsprong / waer van wy soo eben mentie maken / geen kleine overeenkomst met die van den Housband in Engeland heeft ; dragen een Gulden Vlies / dat is / het Vel of de gedaante van een Gouden Scharp of Hamel / aan den hals / en op de dagen van plegtelykheid hebbense een Hoek van Silber Laken / een mantel van root carmoosijn belours / en een bonnet van dito soort / van violette couleur op haer hoofd : sijnde dese oydze ten eenemaal eigen / en als aangehooren / aan alle de Princen van het voorszreven Huis van Oostenryk. Ook draagd den Koning van Spanjen selver / al is hy Gzootmeester van alle de drie voorszreven Oydzes / nogtans geen ander Oydze / als die van 't Gulden Vlies ; tot een bewijs / dat dese alle de andere / in lussier en hoogagtinge / te boven gaat. Hier van daan is het dat dese Oydze ook gemeenlyk dit nabolgende tot haer Oebis heeft : Pretium non vile laborum, de deugd en mag niet minder geloond worden. Die van dese Oydze sijn / worden om deselve te beter te ondersingueren / simpliciter Cavalleros del Tuzon, dat is / Ridders van het Vlies, genaamt / daer men van andere sprekende / segd men. Fulano es Cavallero de la Orden de Santjago, de la Orden de Calatrava, &c. dat is / een foodanige is Ridder van de Ordre van S. Jacob, van Calatrava. &c.

Dese Ordre is als eigen en aangebooren aan het Huis van Oostenryk, en den Koning van Spanjen draagt noit andere.

Onverschied tuschen dese en andere Ordres.

Nog andere Ordres in Spanjen

Daer sijn nog andere Ridders in Spanjen / als by voorszeld / die van de Montefer Oydze / in Heragonien ; en hier in Portugaal / als die van S. Johannes, die van Christus, of del Habito di Christo, die van S. Benedictus, of andersins Avisi, en eindelijk die van S. Jacob. Maar bande eerste sullen wy niet spreken / alfoo dit nautolijks de moel-

te waardig is; en van de laatste sullen wy getwagen / wanneer wy tot de verhandeling van dat Koninkrijk gekomen sijn.

Belangende nu de Grandes / of Grooten van Spanjen / soo sijn de selve van dierderhande soorte; komende dit onderscheid daer van daen / dat den Koning den eenen op een andere wijze aanspreekt als den anderen / wanneer hy haar tot Grandes maakt. De eerste sijn die sig denken eerste tot den Koning spreken; de tweede / die sig denken na datse tot den Koning gespreek hebben / en hy haar antwoord geeft; de derde die sig niet denken / als na datse tot den Koning gespreek / en sijn Majesteit haar grantwoord heeft; hebbende sy sig daer en boven van den selven een weinig verwijderd / en aan haar plaats begeben. En om A. Ed. hier van een beter begrip te geben / soo sullen wy den oorsprong van dese Grandes een weinig nader ontdekken / met de welke het in deser voegen gelegen is. Karel de Vijfde / die in doozslepen staat kunde niemand van sijn Boorzaten had te wijken / in Spanjen gekomen sijnde / om uit kragte van erffenisse / besit van dese Rijken te nemen / en de gemoederen der onrustige Spanjaarden / die een afkeer van alle Ozeembelingen hadden / soo veel als mogelijk tot bedaringe te brengen / wist geen beter middel / tot voldoeninge van den hoogmoedigen aard der Spanjaarden / te versinnen / en die tot hemwaart te verplichten / als den boozschyben rang van Grandes in te voeren: hier in bestaende / dat hy verscheide van de booznaamste / sig in sijn tegenwoordigheid liet denken / met den titel van Mio Primo, 't welk soo veel als mijn Neef, of Mio Cogino, te seggen is. Waar in nochtang dit onderscheid wierd waargenomen / dat die van den eersten rang / gelijk wy reeds gesegd hebben / den Koning mogten toespreken met gedekten hoofde / aenstonds na datse haer reden tegen hem begonnen hadden; die van den tweeden sig niet eer mochten denken / booz datse haer reden tegen den Koning hadden uitgespreek / en hy daar op begon te antwoorden; die van den derden den Koning niet alleen met ontdekten hoofde moesten aanspreken / maar ook sijn antwoord op die eerste wijze verwagten; sig niet eerder mogende denken / booz dat die redenhoeringe was gedaen / en sy op sekerere distantie sig van den Koning verwijderd hadden. Maar hoe nauwkeurig ook dit onderscheid in boozgemelte gelegenheid word waargenomen / soo word nochtang het selve in genen deele soo niet geobscureert / wanneer de geselde Grandes in publyke diensten / of in de Capelle sijn; want als dan sittense en denken sig alle in des Konings tegenwoordigheid / en als den Koning aan iemand van deselve schryft / soo handelt hyse als Princen / en al de wereld geeft haar den eer-naam van Excellentie. Ten opsigt van haar Vrouwens staat aan te merken / dat wanneer die hy de Koninginne komen / soo ontfangt deselve haar al staande; en in plaats dat andere Dames maar alleen op voet tapjten sitten / soo word aan dese een kusfen gegeven. Daar en boven staat te noteren / dat'er een Persoonlijke en een Erfelijke waardigheid van Grande is. Van de eerste soort sijn

Oorsprong der Grandes van Spanjen, en van hoe velerhande foort die sijn.

Karel de Vijfde de eerst insteller van deselve,

Hoe den Koning haar tituleert.

En op wat wijze hy aan haar schryft.

Met wat onderscheid haar Vrouwen van de Koninginne ontfangen worden.

234 Nieuwe Historische Reisbeschrijvinge van

die gene / tot welke den Koning segd; Cobre os, dat is / dekt u, son-
der iets meer daar by te voegen: en dit is een teeken dat die waar-
digheid niet ober gaat tot haar luider nasaten of erfgenamen / maar
alleen aan haar persoon geattacheert is / en met deselve affierst. En
van de tweede soopt sijn die gene / tot welke den Koning niet alleen segd /
Dekt u; maar Cobre os Conde, dat is / dekt u Graaf; of Cobre os
Marques, dat is / dekt u Markgraaf. De dese ontfangen haar Groot-
schap op een byz voozdeeliger wijze als de voozgaende / om dat het sel-
be aan haer Land goed gehegt sijnde / op haer oudste Zoon / of Soo-
nen overgaat; en soose geen Soonen hebben / op haar Dogters / of
andere erfgenamen. Hier van daan siet men dikwijls gebeuren / dat
in een en het selve Huis verscheide Grootenschappen sijn / en dat men Erf-
dogters vind / die ses of seven aan haar mans ten houtwelijck bzingen;
die dan uit kragt van soodanige heerlijkheden / alffe met diergelijcken
Dame behoutwelijck hebben / Grandes sijn. Eindelijck sijn alle de Hert-
togen van Spanjen ook met een Grandes; te weten sekerd dien tijd
dat dese waardigheid is ingevoerd; inwoegen dat als den Koning te-
mand tot Hertog verklaard / soo word daar dooz met een verstaan /
dat hy hem ter selver tijd tot Grande van Spanjen heeft ge-
maakt.

Verschei-
de Groot-
schappen
in een
Huis, en
waar het
selve van
daan komt
Alle Hert-
togen van
Spanjen,
sijn met
een Gran-
des.

Nader op-
eellinge,
onder-
scheid, en
inkomsten
der Gran-
des van
Spanjen,
te weten
van de

Hertogly-
ke.

Soo eben hadden wy van de Inkomsten der Commanderyen ge-
spjooken / nu dienden wy van die der Grandes ook wel iets te seggen /
om voozgemelte balans te beter te konnen binden: en alsoo'er Hertog-
lyke, Markgraaflyke, en Graaflyke Grandes sijn / soo sollen wy een
seder van deselve in sijn Ordre voozstellen.

Onder de Hertogen dan sijn Grandes, den Hertog van Frias, Mark-
graaf van Villa Longa, Graaf van Haro, Veldmarschal en Opper-
regter / van het Huis Velasco: hebbende aan jaarlykse inkomsten
80000 kroonen. Den Hertog van Medina Rio Secco, Admiraal
van Castilien 30000. Den Hertog van Alva e Guesca, Veldmar-
schal van Navarra / uit het geslachte van Alvarez de Toledo 75000.
Den Hertog van Naxera, uit het Huis Manriquez 50000. Den
Hertog van Albuquerque in Quingliar, van het Huis Cueva 45000.
Den Hertog van Vexiar, Onder-Wagtmeester in Sebillen / uit het
Huis Zuniga 70000. Den Hertog van Infantado, uit het Geslachte
van Mendoza 90000. Den Hertog van Medina Celi, uit het Huis
Zerda 70000. Den Hertog van Escalona, uit het Geslachte Magueda
75000. Den Hertog van Medina Sidonia, uit het Huis Gusman in
Sebillen 130000. Den Hertog van Alcalá, uit het Huis van Enri-
ques Ribiera 110000. Den Hertog van Olluna, uit het Huis Girons
14000. Den Hertog van Arcos, uit het Huis Ponce de Leon in Sebillen
60000. Den Hertog van Sessa, in Cordua en Granada / uit het Huis A-
guillar 75000. Den Hertog van Feria, uit het Huis Figueroa 50000.
Den Hertog van Gandia, Prins van Squillace / uit het Huis Borgia
in Valencen 75000. Den Hertog van Segorva en Cordona, uit het
Huis

Huis Corduba 40000. Den Hertog van Villa Hermosa in Saragossa / uit het Huis Aragona 25000. Den Hertog van Cardona / uit het Huis Cardona 80000. Den Hertog van Veraguas, uit het Huis Tudici 20000. Den Hertog van Lerma, uit het Huis van Sandoval 15000. Den Hertog van Medina de las Torres, uit het Huis Carasa 40000. Den Hertog van Pastrana, van het Geslacht van Silva 50000. Den Hertog van Pegnaranda, uit het Huis Zuniga 40000. en nog andere ten getale van veertien / die ik niet opset oversla.

Onder de Markgraven sijn Grandes, den Markgraaf van Astorga / uit het Huis Osoria / hebbende aan jaarlykse Inkomsten 50000 Kroonen. Den Markgraaf de Carpio, uit het Huis Haro en Mendoza 100000. Den Markgraaf van Aguillar Manriquez 30000. Den Markgraaf van Denios, uit het Huis Rosa en Sandoval 12000. Den Markgraaf van Satria, uit het Huis Castro 40000. Den Markgraaf de los Velez in Murcia / uit het Huis Farardos 45000. Den Markgraaf van Villa Franca, uit het Huis Toledo 25000. Den Markgraaf van Ayamonte, uit het Huis Zuniga 25000. Den Markgraaf van Velada, uit het Huis Abila 30000. Den Markgraaf van Pliego, uit het Huis Figueroa 15000. Den Markgraaf van Santa Croce, uit het Huis Barcana 30000. Den Markgraaf van Aitona, uit het Huis Cubza 12000. Den Markgraaf de los Balbazes, uit het Huis Spinola 90000. Den Markgraaf van Camarasa 60000. en noch tien andere die ik voor by gaa.

Markgraaf- velyke.

Onder de Graven sijn Grandes, den Graaf van Benevento, uit het Huis Pimentel in Valladolid / hebbende aan jaarlykse Inkomsten 60000 Kroonen. Den Graaf van Alva in Zamora / uit het Huis Enriquez 30000. Den Graaf van Merinda, uit het Huis Zuniga 40000. Den Graaf van Altamira, uit het Huis Mostoso 20000. Den Graaf van Olivares in Sebillen uit het Huis van Gusman 20000. Den Graaf van Ognate di Biscaglia, uit het Huis Suebara 30000. Den Graaf van Siverla, uit het Huis Delasco 12000. Den Graaf van Fuentes de Val de Pero 35000. Den Graaf van Monterey, uit het Huis Fonseca 20000. Den Graaf van Luna, uit het Geslacht van de Guignones 25000. Den Graaf van Solenas, uit het Huis Sarmiento 20000. Den Graaf van Fuensaldagna, uit het Huis Billeros 25000. Den Graaf van Fuensalida, uit het Huis Abila 30000. Den Graaf van Puebla van Montalban 18000. Den Graaf van Corugna, uit het Huis Mendoza 40000. Den Graaf van Palma, uit het Huis Porto Carrero 25000. Den Graaf van Salinas 20000. Den Graaf van Pugno, uit het Huis Nias 15000. Den Graaf van Orgas, uit het Huis Mendoza 22000. Den Graaf van Salvatierra, uit het Geslacht van Salvatierra 14000. en meer als twintig andere / waar van ik niet en melde.

En Graaf- lyke.

Ten tijde der eerste Koningen van Obiedo / Gallicien / en Astu- rien / wierden deselve doozgaans dooz de Bisschoppen van het Rijk / en dooz de Ricos Homes verhooren / die ten naasten by het selve be-

Koningen van Span- jen wan- neer, en

door wie verkoren wierden.

Onderscheid tusschen Ricos Homes, en Humbres Ricos.

Tegenwoordige Titulados,

En der selven voorregten.

Majoralque, wat het selve eigentlijk is, en wat voorregten daar aan vast sijn.

beelden / als de tegenwoozdige Grandes van Spanjen. Daar by men egter moet aanmerken / dat het woozd van Ricos Homes, just niet de selve beteekeninge heeft / als dat van Humbres Ricos, 't welk in de duitse taal eigentlijk soo veel als Rijke Mannen te seggen is. De Ricos Homes dekten sig in de tegenwoozdigheid van den Koning / saten inde Rijksvergaderingen / en hadden soo wel een actieve / als een passieve stem: 't welk met de Humbres Ricos in geenen deele soo was gelegen: want hoe rijk of vermogen iemand ook mogt wesen / soo kon het selve hem dese voozregten niet verwerben. Tegenwoozdig sijn de Titulados by na het selve, dat te boren de Ricos Homes waren / hoewel der selver voozregten niet eben soo vreed sijn uitgestrekt / endat het grootse gedeelte van dien alleen aan de Grandes van Spanjen is gebleven: behalven dat het Koninkrijk van Spanjen tegenwoozdig niet electief / maar er sijk is.

De Voozregten van dese Titulados bestaan vooznaamentlijk hier in / datse een verhemeldsel mogen hebben in haar kamer / en een Carosse binnen Madryd met vier Paerden / en met Tiros largos, dat is / met lange sijden strenges / dooz welke de voozste paerden aan de agterste sijn vast gemaakt. Wanneer 'er Stieren gevegten sijn / soo gerst men haar Balcons op de grootte plaats / wordende haar Vrouwen daer in beschonken / met benwetjes verbuld met handschoenen / linten / wapers / sijden kousen en Pastillos, beneffens een heerlijke Collation / 't sp van wegen den Koning / of van de Stad / na dat een van die beiden soodanigen feest / aande Gemeente geeft. In alle plegtelykheden hebben se een bysondere bank / en wanneer den Koning een Titulado, Marquis van Castillen / van Arragon / of van Granade maakt / soo mag hy in de Staten van die Ryken verschynen.

Belangende nu vervolgens het Majoralque, waar van wy in 't vooz gaande reeds eenige mentie hebben gemaakt / het selve is een soort van substitutie / dewelke geschied van sommige grootte Landgoederen / die luden van een grootte geboozte toebehooren. Want by aldien iemand / soodanige Landgoederen / of Heerlykheden besat / en geen Edelman was / soo soude hy dit voozregt van Majorago niet mogen genieten. Maar soo wanneer het een persoon van aansien is / die deselve toebehooren / soo en kan men soodanige / die met een Majorago bevoorregt sijn / noit verkoopen / hoe veel en grootte schulden hy ook mag hebben / ten sp het sijn eigen byze wille was / het welke H. Ed. kan gedenken / dat niet ligt sal gebeuren. Het eenigste dat de schuldeischers in soodanigen gevalle doen kunnen / is datse de inkomsten daar van bestaan mogen. Want eerse een eenigen stulber daar van trekken kunnen / soo bevelen de Regters alboorens / een jaarlyksen penning te geben / aan die gene / wiens goederen in beslag genomen sijn / alles volgens sijn staat en geboozte / en niet alleen aan hem / maar ook vooz sijn kinderen / vooz sijn tafel / vooz sijn kleedinge / vooz sijn huisgenoten / vooz sijn paarden / ja selfs vooz sijn spelgeld: tot al het welke dan somtydts meer

meer als het geheele inkomen bereijcht word / en dat den schuldeischer b:ter doet dat hy met soo eenen patientie heeft / als sig nog boven dien in nieuwe swarigheid te streken.

Nog is'er een seker slag van lui den / die men Embevecidos noemd; die evenwel niet anders / als indirectelyk tot dese boozgaande konnen gebragt worden; en met welke het dus gelegen is. Gedurende de plegtelyke dagen / op welke de Dames van het Paleis uitgaan / of wanneer de Koninginne audientie geeft / is het aan ieder Dame van het Paleis geoorloofd / twee Ridders aan haar syde te hebben / en die sig denken in de tegenwoordigheid van haar Maj:steit / niet tegenstaande sy geen Grandes van Spanjen sijn. De dese woorden / gelijk wy gesegd hebben / Embevecidos genaamt / als of men dronken van liefde seggen wou; als synde quanswijs soo seer dooz dese hertstogt ingenomen / en dooz het vermaak van sig by haar Me:streffen te binden / dat sy onmogelyk om eenige andere dingen denken konnen. Op dese wyse is het / dat haar die oneerbiedigheid booz soodanigen tyd niet quaelyk woerd lasgenomen / eben eens als men aan die gene doen soude / die wegens het beroben van haar sinnen / de pligten van welvoegendheid te buiten gaan. Egter souden sy het selve niet doorn durben / ten waar haar sulks eerst dooz die Dames wierd toegestaan.

On gelooflyk sijn de onkosten van die gene / die professie van dese Galanterie maken / hoewel het getal der selver daarom niet eens te k'einder is. Onder dese was eens een Marquis van Palacios / die alles wat hy hadde daar by had opgeset. Den Koning van had op sekeren tyd een Fcestdag beholten te houden / en hem onder die gene gesteld / die daar van de onkosten moesten dzagen / waar toe / als ook om booz sijn eigen persoon yagtig daar op te verschijnen / hy niet eenen penning in voorraad had. Maar alsoo hy nog sommige steden besat in eigendom / soo besloot hy by sig selfs / sig hoe eer hoe liever derwaarts te begeven / en het volgende middel / om geld te fineren / in 't werk te stellen. In de eerste plaats daer hy quam / liet hy aanplaken / dat alle die gene / die Grandes van Spanjen sogten te worden / niet anders hadden te doen / als maar by hem te komen. Inde gansche plaats en waren geen Regters / Kroopluiden / nog Burgers / die dooz de staatsugt van Grandes te worden / niet geplykheld wierden / en sijn huis wierd in een oogenblikk verbuld met allerhande slag van lui den. Hy dit siende / sloot den koop met een ieder van haar in 't bysonder / nemende soo veel van deselve als hy kzygen kon. Dit gedaan sijnde / gelaste hy haar alle / dat sy sig in sijn tegenwoordigheid denken souden / eben eens als den Koning van Spanjen dord / wanneer hy iemand tot Grande maakt / haar gebende / tot meerder versekeringe van dien / sijn opene Blyven. Dit nu was hem te wel gelukt in de eerste Stad / om het selve in een tweede en derde niet te bezoeken. En vermits hy ober al deselve gesteldheden bond / soo vergaderde hy in korten tyd een aanmerkelijke somme / en verscheen daer mee seer heer-

Embevecidos was dit voorslag van lui den sijn.

Groote onkosten van dese Hofjonkers.

Merkwaardig voorbeeld daer van in den Marquis van Palacios.

Die om geld te fineren Grandes van Spanjen maakt.

Die daar
over by
den Ko-
ning word
aange-
klaagd.

En door
den selven
vry gespro-
ken.

Besluit.

lykt ten Dobe / sijn luister en verquistingen in alles doende uitmuntent.
Dog alsoo'er altijd luiden sijn / die den luister en het aansien van an-
dere benijden / soo ontbraken'er ook in dese gelegenheid greene / die den
Marquis hier mede by den Koning sogten swart te maken. Den Mar-
quis hier van getwaarschoutwd synde / ging selver sijn verschooninge
doen by den Koning doen / booz reden gevende / dat alle die gene / aan
welke hy de vryheid had gegeven / van sig in syne tegenwoozdigheid te
dekken / sijn Leenmannen waren / die al te veel ontsag aan hem schul-
dig waren / om soo een vryheid / buiten sijn expresse toestemminge / te
gebulken : hebbende hy haar hier dooz alleen ten sijnen opsigt Grandes
gemaakt / het welke immers sijn Majesteit in geenen deele kon prejudi-
ceren. Den Koning vond soo veel behagen in dese verklaringe / en
den tour soo wel versonnen / dat ober het gansche werk eens wierd ge-
lachen / en dat het selve gedurig sekerd dien tyd booz een subject van
raillerie verstrekt heeft.

My aangaande / ik twijffele niet / of het sal H Ed. van gelyken
voorzomen / en soo ik boven dien het geluk hebbe / H Ed. in de tegen-
woozdige volstaan te hebben / soo sal met soo veel te grooter blijdschap
sijn en blyven /

MYN HEER, &c.

NEGENDE BRIEF.

Van het Gouvernement van Spanjen,
van de Justitie, en van de verscheiden
Raadsvergaderingen, &c.

MYN HEER,

At den Koning van Spanjen een absolut Monarch is / en dat den Geestelijken Staat de eerste / die van den Adel de tweede / en die van de Steden de derde sijn / is een kennelijke saak / en hier vooren te gelegener plaatse van ons aangewesen : derhalven is nog oberig / dat wy tegenwoordig ondersoeken / op hoedanigen wijze deselve Staaten en Koninkrijken bestierd worden.

Inleidinge.

Door ceest dan send den Koning / tot het bestieren van sijn Landen / soo binnen als buiten Europa / de nablogende Onderkoningen , als die van Napels , van Sicilien , van Sardinien , van Arragon , van Valencen , van Navarre , van Catalonien , van Peru , en van Nieuw Spanjen , De oberige Landen worden door Gouverneurs bestierd / van dewelke die van de Nederlanden , van Milanen , van Gallicien , van Biscayen , van Majorca , en Minorca , &c. wel de voornaamste sijn.

Bestieringe van Spanjen door Vice-roys , en Gouverneurs , &c.

Soo wel de Gouverneurs / als Onderkoningen hebben in de Landen / die onder haar gebied staan / naast den Koning het opperste gesag / cum in Civilibus , tum in Criminalibus , dat is / soo wel in Burgerlijck / als in pynlijke halszaken : en boven dien haar eigen Hofhoudinge / Lijfwagten / &c. die dikwils soo uienemende pragtig sijn / datse den Koning selve in luister en heerlijkheid te boven gaan . Die in Europa sijn worden gemeenlyk alle drie jaten veranderd / ten waerom reden anders daer in voorszien wierd ; waar van de oorzaken elders van ons sijn aangewesen .

Die inde Landen , onder haer gebied staande , het opperste gesag naast den Koning hebben . Haar uienemende :

Om egter van dit alles een klaarder begryp te hebben / soo moeten wy voorz af de bysondere Raadsvergaderingen / waar van den Kon-

ken :

staat en
vermogen
als mede
den tyd
van haar
bediening-
ge.
Optelling-
ge, pligt
en bedie-
ninge der
Raadsver-
gaderin-
gen van
Spanjen,
als na-
mentlijk
den
Raad van
Sraaten,
Het getal
der Raden.
Wanneer
deselve
vergaderd,
en wat sa-
ken daar in
worden
verhan-
delt.
Namen
der Raads-
heeren,

240 Nieuwe Historische Reisbeschrijvinge van
ning sig beblind / in 't bestieren van alle sijn saken wat nader en nauw-
keuriger voozstellen.

De eerste van dese Raadsbergaderingen is die van den Raad van Sta-
ten. Het getal der Raden van dese Bergaderinge is niet vastgesteld /
ook en is in deselve geen preferentie van ouderdom; gaande een ieder
van dese Heeren sitten volgens orzje na dat hy in de Kamer gekomen
is. Sy leggen den Sed af in handen van den Koning / en sitten /
neffens de Secretarissen / op een bank / daar aan een leuning is; de
Raadsheeren in het midden / dicht aan de Tafel / en de Secretarissen
aan beide de einden van deselve / hebbende een ieder van haar een kuis-
f.n. Wanneer den Koning in dese Bergaderinge verschynd / soo heeft
hy sijn tafel boven die van de Raden / dewelke dan niet als op scha-
bellekes sitten / en de Secretarissen van Staat staan obereinde.

Desen Raad word Saturdags tweemaal gehouden / dog Maan-
en Dingsdags maar eenmaal. Alle de Raadsheeren worden daar toe
geroepen / en de saken van de grootste aangelegenheid / als nament-
lijk van Vrede en Oorzog / van Verbonden / van Stillestand van wa-
penen / &c. worden daar in verhandeld. Ook word daar in gehan-
deld wegens de Houtwelijken der Koningen / Princen en Princesen van
den bloede. Men schikt in dese Bergaderinge ook van de Viceroep-
schappen en Gouvernemenen / van alle soodanige Landen als den
Koning van Spanjen onderwozpen sijn. En niet tegenstaande de o-
berige saken ook in andere Raadsbergaderingen verhandeld worden /
soo laten egter de Leden van desen Raad niet na / haar geboelen dies
aangaande den Koning bekend te maken.

En booz de laatste veranderinge / onlangs in Spanjen dooz 't oberlij-
den van Karel de Tweede voozgeballen / bestond den bovengemelten
Raad uit dese navolgende Heeren.

Den Connestabile van Castilien , die'er Deeken van was.

Den Hertog van Alba.

Don Pedro de Arragon.

Den Admirante van Castilien.

Den Marquis de Astorgas.

Den Hertog van Ossuna.

Den Prins van Stillano.

Don Vincenzo Gonzago , Prins van Guastalla.

Don Louis Portocarrero , Cardinaal en Aartsbisschop van Toledo.

Den Marquis de Liche.

Den Marquis de los Balbasos.

Don Diego Sarmiento.

Den Prins de Ligne.

Den Hertog van Villa Hermosa.

Don Melchior de Navarra.

Den Marquis de los Velez.

Den

Den Graaf van Oropeza.
 Den Marquis de Mansera.
 Den Hertog van Albuquerque.

Behalven dese soo sijn'er den Koninglyken Raad van Castilien, die andersins booz de eerste van allen gehouden word / en den Koning / om die booz een bysondere eernaam van andere te onderscheiden / noemtse by uitstekendheid / Synen, of Onsen Raad. De dese wierd aangesteld dooz den Heiligen Ferdinand / de Derde van die naam / in den jare 1246. Se bestaat uit een President / seftien Raadsheeren / een Fiscaal / ses Rapporteurs / ses Secretarissen / een Gziffier / een Bewaarder van de Registers / een Ontfanger van de Boeten / welke partgen worden toegewesen / een Trefaurier / en twaalf Deurwaarders.

Desen Raad vergaderd in het Paleis alle Dzydagen / en den Koning komt'er gemeenlyk tegens den avond in: sijnde dese gewoonte dooz Don Ferdinand de Vierde / en Don Alfonso de laatste / ingevoerd. Desen Raad is in vier Kamers verdeeld; welke ieder haar bysonder Landstreck van Castilien waarnemen.

De eerste word genaamt de Kamer van vyftien honderd Pistoletten, om dat men soo een somme moet consigneren / wannert men een Procces wil in Grievise trekken / het geen men oozdeeld in de Parlatmenten van Valladolit en Gzanade / qualyk gebonnist te sijn; wozydende dese booz twee Parlatmenten van Castilien gehouden.

Als den President van Castilien uit den Raad gaat / volgen hem de andere Raaden tot aan sijn stoel toe. Noit geeft hy besoek aan iemand / en aan niemand de hoogerhand in sijn eigen hnis. Hy geeft rekenfchap aan den Koning van alle de wigtigste saken / die in den Raad boozkomen / of andersins word ieder weck een Raadsheer genoemd om fulkis te doen.

Wanneer den Koning in desen Raad verschynd / soo nemen alle de Raadsheeren haar hoeden af / gaan op haar knien leggen / en verbolgens weder op staande / deklense sig / en gaan sitten. De Sittinge geeyndigt sijnde / vertrekt den Koning met den President in sijn Cabinet / die hem onderhoud met de wigtigste affaires van synen dienst / waar op den Koning hem sijn beveelen geeft / en sodanige saken komen noit weer aan de Kamer / nog wozyden van deselve in nader overleg genomen.

In den jare seftien honderd en negen / wierd Castilien in byf gedeelten onderscheiden / en seferd dien tyd stond ieder gedeelte onder een Raadsheer van den Koninglyken Raad; die kenniss neemt van het beleid der Regters / van dat van de Heeren / en boozts vande Kerkelyke en van Wereldlyke perfoonen.

Boven dese is'er een bysondere Raad / die den Raad vande Kamer van Castilien genaamd word. Den President is'er de eerste van / en de Koning neemt een seker getal van Raadsheeren uit den Koninglyken

Koninglyke Raad van Castilien.

Het getal der Raadsheeren.

Wanneer de telve vergaderd, en op wat wyse datse verdeeld word. Kamer van 1500. Pistoletten

Groot getag vanden President van Castilien.

Op wat wyse den Koning in desen Raat verschynd.

Wat saken hier in beslegt word.

Raad van de Kamer van Castilien.

242 Nieuwe Historische Reisbeschrijvinge van

Uit wat personen deselve bestaat, en wat daarin gedaan word,

Haad / sijnde gemeenlijk drie of vier / waar uit die Kamer bestaat. In dese is het dat alle Beneficien / uit des Konings naam geexpe dieert worden / neffens de Cijtelen en provisien der aansienlijkste bedieningen / als mede de Brieven van Naturalisatie / -en Legitimatie / de oorzaken om Gzandes van Spanjen vast te houden / en eindelijk de gratien en wcladen die sijn Majesteit den een of anderen toestaat. Den Koning bekomt wel geld van de Ampten / die dooz bemiddellinge van desen Haad verhogt worden ; sijnde het anders in Spanjen de gewoonte niet Ampten te verkoopen / of ten minsten heeft het die naam niet. Desen Haad geeft ook de Brevetten van verscheide Ampten van Justitie ; en men wil / dat in beide de Castilien / het Koninkrijk van Leon / Guipuscoa / Biscapen / de Provincie van Hana / en het Rijk Nabarra / meer dan twee en sebentig duisent Ampten van Judicature sijn.

Secretaris van Staat , andersins Del Depalcho Universal genaamt.

In dese plaats kan ik niet vergeten den Secretaris van Staat , andersins Del Depalcho Universal genaamt. De per soon die dit Ampt bekleed heeft de magt / om aan veel luiden goed of quaad te doen / om dat alle de Requesten en Placets , die hier Memorialen worden genaamt / en die aan den Koning / of des selfs eersten Minister / gepresenteert worden / weder in sijn handen komen ; waar mede het dus gelegen is. Den Secretaris van Staat / send de selve eerst aan den Haad / om daar ober haar advies te geven. Na dat de Consulte daar ober is geschied (want soo noemensse dat in Spanjen) soo komen de Requesten weer in handen van den selven Secretaris / en hy brengh die by den Koning / als wanneer sijn Majesteit op deselve disponeert ; sijnde dit het gene dat by haar een Decreet genaamt word.

Heeft groot vermogen , om je mant goed of quaad te doen. Decreten , op wat wyse die hier geexpe dieert worden ? Twee andere Secretarissen van Staat. Waar van de eene Don Emanuel de Lira , de ander Don Pedro de Coloma was. Haarlui-

Dit Decreet word geexpe dieert dooz Luiden / express ten voorschreven einde aangesteld ; en als men soodanige Requesten aan den Koning brengh / soo noemd men deselve een Opgeklommen Memoriaal , maar als den Koning daar op geantwoord heeft / soo seid men een Afgekomen Memoriaal , of opgeklommen Consulte , en afgekomen Decreet.

Behalven den Secretaris van Staat / waar van wy soo eben gesproken hebben / sijn'er nog twee andere / die mede in den Haad honen / en waar van de eene de saken van Arragon / van Itallen / en van Sicilien expedieert ; de ander die van beide de Castilien / en van het Noorden.

Nog onlangs was een van dese Don Emanuel de Lira , eertijds Inleider van de Ambassadeurs / en Extraordinaris Envoyé in Holland ; hebbende sig in die bedieninge soo wel gekweeten / dat hy op sijn te ruggekome Secretaris van Staat wierd gemaakt. De tweede Don Pedro de Colonna , mede van seer goeden huise / en sijnde die van sijn Geslagt / altoos in het besit van seer schoone Ampten geweest.

Dese Secretarissen mogen haar goeddunken by geschryft te kennen geven / in saken van de uitterste aangelegenheid. Van haar is het dat den Koning sijn Decreten send / en dooz haar dat deselve aan den Haad van

van Staten komen. Sy sijn het die deselve rappozteren / en de Stemmen van de Raadsheeren opnemen / en vergaderen. Hier van doense berfag aan sijne Majestelt / die dan verbolgens daar op ordineert na sijn welgeballen. Zoo dikwils als sy het noodig agten / hebbense de magt / om den Raad by een te roepen / ook buiten de vast gestelde dagen / en wanneer den Koning begeerd / dat den Raad buiten gewoonlijck by een komt / soo senden sy dit bevel aan de Raadsheeren.

Ieder Secretaris van Staat heeft een Eersten Commis / diese Official Mayor noemen / en die het Ampt van haar Meesters waarnemen / wanneer deselve afwesig sijn

Den Secretaris van den Raad van Itallen / heeft boven de booznoemden Official Mayor, of Eersten Commis, nog agt andere Commisen; en die van het Noozden heeft seven diergelijcke Commisen onder hem. Den Koning betaald die alle / maar de Secretarissen selfs hebben de magt / omse te verkiefen / wozdende dese keur van den Koning booz goed gehouden. Booz haar wozden de Pjobisfen geexpediceert / en die in dese bedieninge raken / weten haar soztuin dikwils seer verre booz te setten.

Na den Koninglijcken Raad van Castillen / volgd den Krygsraad, of den Raad van Oorlog. Desen Raad is seer oud / hebbende sijn begin genomen met de Koningrijcken van Castillen en Leon / onder de Regeeringe van Pelagius / omtrent het seven honderd en twintigste jaar. Se vergaderd des Maandags / des Woensdags / en des Vrijdags; en wat de bestieringe van deselve belangd / soo is den Koning daar altoos President / en de Raadsheeren sijn alle luden van den Degen. Daar en boven moetense veel goede dienften gedaan / en onderbindinge na propoztie hebben. Het getal van de Leden van desen Raad is niet vast / staande het aan den Koning / om het selve na eigen goedvinden te verminderen of vermeerderen. Haar plaatsen inde Vergaderinge sijn niet gereguleerd / maar een ieder neemt deselve / na dat hy vzoeg of laat daar in komt. Wel is waar / dat / wanneer de Raden van Staten daar in mede geroepen wozden / sy het hooge einde befaan; ook en komen die daar niet in / dan ten tijde wanneer'er een volkomen / of algemeene Krijgsraad gehouden wozd. In dese Vergaderinge sijn twee Secretarissen / die elk agt Commisen onder sig hebben; sijnde de eene van dese booz de saken van de Zee / en de ander booz die van het Landt.

Wanneer'er in desen Raad saken van Justitie op het tappt komen / soo doed een Assesseur van den Koninglijcken Raad daar van rappozt; hebbende hy ook het boozrecht van sijn gevoelen te seggen / selfs booz den Deken van den Raad. Den Koning verschynd hier by na gedultig; daar en boven sijn'er nog verscheide Kamers / die van desen Raad afhangen / als hy boozbeeld / die van de Blooten / van de Galejen / en van de Besettingen. De Raden daar van sijn deselve vanden Krijgs-

der bedieninge en gefag.

Andere Officianten, die onder dese Secretaris staan.

Krygsraad, of den Raad van Oorlog.

Wanneer deselve vergaderd, en wat daar in verhandelt word.

Het getal der Raden is ongewis Twee Secretarissen in deselve.

Op wat wijse de saken van Justitie daar in verhandelt wordten.

244 Nieuwe Historische Reisbeschrijvinge van raad; en den Eersten Minister / ofte den President van Castilien / heerst daar inde voorszittinge.

Verscheiden Kamers die van desen Raad afhangen. Alcaldes van het Hof, en derselven Regtbank. Onderscheid ruffen het woord Alcalde, en Alcalde. Wat saken daar in verhandeld worden? Waarom Quinta Sala genaamt? Het getal der Leden van dese Vierschaar en wat saken daar in worden verhandeld? Raad van Inquisitie. Raad der Ridderlyke, of Militaire Ordres. Het getal van des selfs Raads heeren. Wat saken in deselve worden verhandeld?

Hier en kan ik niet nalaten / van de Alcaldes van het Hof, en van der selven Regtbank iets naderst te melden. Het woord Alcalde, het welke men met dat van Alcaide niet moet confunderen / betrekend soo veel als Regter van een plaats: synde het laatste soo veel als Gouverneur / Opsieder / of Bevelhebber van een Kasteel of plaats te seggen. Dese Regtbank / of om eigendlyker te seggen / Vierschaar / is soo oud als den Koninglyken raad / en 't gene daar in van Halsstrafelijke saken wordt verhandeld / wordt sonder verder appel / of beroep op een hooger Vierschaar / gebonnist / en aansonds ter executie gezagt. Om dese reden is het dat deselve doozgaans Quinta Sala wordt genaamd / 't welk soo veel als een Bisdekamer seggen wil. Dooz desen wierden in deselve Civile en Criminele saken verhandeld / maar wanneer de Raden van Castilien wierden aangeseld / soo bzagt men de Leden van dit Hof op het getal van vier Alcaldes. Egter heeft men het getal van deselve naderhand weer vermeerderd / inwoegen dat'er tegenwoordig negen sijn / die twee Rapporteurs / en vier Schiffers hebben. Haar regtsbozderinge is in twee'en gescheiden; synde het eene deel daar van / gelijk wy gesegt hebben / booz het Criminele; terwyl het andere bestaat uit gewoonelijke Regters / welke de instantien van Civile saken instrueren. Maar wat ongerechtigheden somtijds dooze Regters / of haar Bediende / geplegd worden / is hier vooren / in de beschryvinge van Madryd / ten overbloede aangewesen.

Chang komen wy tot die verschykkelijke Vierschaar der Inquisitie, in het Spaans Consejo del Inquisicion, en Officio Sancto genaamt; maar alsoo wy van booznemen sijn / daar van op een bysondere plaats wylloopig te handelen / soo sullen wy'er op de tegenwoorzige niet breder van melden / genoeg synde dat wy deselve op haar Oorde / onder de gewoone Raads-bergaderingen van Spanjen / hebben te boeke gesteldt.

Den Raad der Ridderlyke, of Militaire Ordres, synde die van S. Jago / Calatraba / en Alcantara / wierd in den jare 1489. opgezet. Den Hertog van Sessa / uit het Huis van Cardona / was'er nog onlangs President van. Dooz de rest sijn in deselve twee Raden van de Oorde van S. Jago / twee van Calatraba / en twee van Alcantara / behalven een Fiscaal / en een Secretaris / die mede een Ridder van een bande die booznoemde Oordes moet sijn. Den Koning is / gelijk wy gesegt hebben / Grootmeester van alle de boozschreben Oordes / en word'er den gedurigen Administratoz / of Bedienaar van genaamt.

Desen Raad neemt kennisse / wegens de tijdelijke en Geestelijke bestieringen / ook wegens de Criminele en Civile Justitie van dese Oordes. Met desen Raad is het dat den Koning kennis neemt / wegens brquame personen / om de ledig synde Beneficien en Gouvernemenen / tot

tot die respectibe *Ordres* behoorende / te verbullen. Waar by iets bysonders moet worden aangemerkt / dat'er in Spanjen seifs Monniken en Nonnen sijn / die de betwiffen van haren Adel hebbende bygebracht / het teeken van een van dese *Ordres* dragen mogen.

En gelijk Spanjen onder anderen in twee voornaame *Proso*-deelen / te weeten / in dat van Castillen en van Arragon / verdeeld word: soo is'er ook soo wel een Koninglyken Geheiliden, en Oppersten Raad van Arragon, als van Castillen / als elders van ons is aangewesen.

Ferdinandus Catholicus selde die in / in den jare 1494. en Karel de Vijfde bevestigde deselve / in den jare 1522. en maakte nieuwe reglementen vooz deselve / wanneer by Anno 1543. dooz Catalonien na Itallen trok.

Het Opperhoofd van desen Raad word / Vice Cancelier genaamt; en Don Pedro d'Arragon bekleede nog onlangs dese post / en den Prince van Stillano was'er *Chesaurier* Generaal van. Dit Ampt is erfelyk aan het Huis van den Hertog van Medina de las Torres / en desen Hertog of Prince is daar van de oudste. In desen Raad sijn bys Raadsheeren / gebooztig van Valence; drie van Arragon / en drie van Catalonien (om dat de saken van alle dese Landschappen daar in verhandeld worden) een Protonotaris / een Fiscaal / vier Secretarissen / vier Clerken / een Procureur Generaal / negen Commisfen vooz de grootte Registers / bys viergelyke vooz de kleinen / en een vooz de Vrieten; eindelijk vier Postiers / en een Alguazil. Nog sijn desen Raad onderwozen / de Eilanden van Majorca / Minorca / Ivica / en Sardinien. Desen Raad neemt kennis van alles wat onder haar ressort voozbald / en oberlegt met den Koning / de kerkelyke en Militaire saken van deselve; gelijk ook bande onderhoorige Diceroyfschappen / Bisdommen / Finantien / en Politie.

De Spanjaarden middelen hebbende uitgebonden / van in dat gedeelte van de wereld dooz te dzingen / 't welk dus verre andere naticen onbekend was; en wat meer is / sig de grootste en beste Landschappen daar van te onderwerpen; sijnde die gene die tegenwoozdig onder de naam van America / of West-Indien bekend sijn; soo selde den Catholijken Koning / in den jare 1511. ook vervolgens een Raad van Indien aan / om de saken van dese Landen waar te nemen. Keiser Karel de Vijfde / boegde daar in den jare 1524. nog iets by / tot better besozginge van den Godsbienst / en wilde dat desen Raad soude bestaan uit een grootte Cancelier / een President / agt Raadsheeren van den Tabbaart / en bier van den Vegen / beneffens een Lieutenant / en een Cancelier / een Fiscaal / een *Chesaurier* / vier Contadores of Reckenmeesters / een Alguazil Mayor, twee Secretarissen / die ieder twaalf Commisfen hebben / sommige Agenten van den Fiscaal / bys Rapporteurs / een Historieschryber / een Landbeschryber of Geogra-phus / een Capellaan / een Sacristijn / een Advocaat / en een Pro-

Monniken en Nonnen in Spanjen, met de Ridderlyke *Ordres*. Koninglyken Geheiliden en Oppersten Raad van Arragon.

Het getal der Raads heeren, en wat saken in desefve verhandelt worden?

Raad van Indiën.

Het getal der Raden, en andere Bediende.

cureur van de Armen / tien Docters / een Schijber / ende een Raad vande Contractie van Sebilien / waar van wy elders gesproken hebben : moettende dese laatste alle Odonnantien en Werten van de Indien by een vergaderen en bewaren. Hy heeft een Eersten en Tweeden Comitis / neffens nog vier andere onder hem.

Wat saken hier in worden verhandeld?

Kamer van den Raad van Indiën.

Raad van Italien.

Het getal der Raden, of Regenten van deselve.

Wat saken in deselve worden verhandeld?

Raad van Finantien, andersins Hazienda genaamt. Uit hoe veel Regt-

Desen Raad neemt / neffens den Koning / kennis van alles wat de Rijken en Landschappen van Indien betreft / te weten van de Scheepvaart / van den Oorlog en den Vrede / en van alle soo Civile als Criminele saken. Philippus de Vierde selde hoven dien een Kamer vande Indien aan van detwelke wy alvorens gesproken hebben. Den Hertog van Medina Celi was President van desen Raad / vooz dat hy tot Eersten Minister verhooren wierd. Hy heeft / wel is waar / het inkomen / en de erbenaminge daar van behouden ; maac het Ampt selve / dooz Commissie / aan Don Vincenzo Gonzaga / overgegeven : en de Eernaam die hy draagt / is dat hy Gouverneur van den Raad van Indien word genaamt.

In den jare 1555. Kede Karel de Vijfde / den Raad van Italien in / en Philippus de Tweede gaf er in den jare 1579. een nieuwe gedaante aan. Deselve bestaat uit ses Raadsheeren / en een President. De laatste genoemde plaats wierd onlangs nog dooz den Hertog van Alba / uit het Huis van Toledo bekleed. De Raden daar van worden Regenten genaamd. Twee syn'er vooz de saken die Milanen betreffen / twee vooz die van Sicilien / en twee vooz die van Napels ; sijnde de helfte van dit getal Spanjaarden / en de andere helfte Italianen. De laatste syn altijd van geboorte / van de plaatsen / waar ober sy het opsigt hebben : daar en hoven syn'er nog een Fiscaal / een Secretaris / twee Happorteurs / en vier Pooztwagters.

Den President van desen Raad heeft geen stemme in saken van Justitie / en sijn voornaamste werk is / den Koning luiden vooz te stellen / die tot de bedieninge van den Oorlogstaat bequaam syn. Den Raad selve neemt kennisse van saken van Staat / van Gratie / of gunstbewijfinge / en van Justitie / soo verre sig haer gesag uitstrekt / ook van het gene den Fiscus aangaat. Nog gaat sy met den Koning te rade ober de Bisdommen / en de Ampten / soo van Justitie / Politie / als Finantien / alle de Gubernementen der plaatsen / tot de Raad van Staten behoorende / eenige nochtans uitgesonderd. Onder anderen ober het Gubernement van het kasteel van Napels. Ook delibereert sy met de Regeeringe van het Milanees / Napels / en Sicilien.

Den Raad van Finantien, andersins de Hazienda genaamt / wierd in den jare 1602. dooz Philippus de Verde ingesteld / en Don Carlos Ramirez de Arellano was nog onlangs President daar van. Hy bestaat uit vier Regtbanken / die behalven den President agt Raadsheeren van den Vegen hebben / die met den President die Kamer uitmaken. Het werk van desen Raad is / de Finantien te herstellen / in

te bezóderen / en te bedienen / ook de Renten / Gratten / Privilegien / en Concessien van den Koning te vermeederen en bezóderen. Ook maken sy de onderhandelingen van 't geene tot de onkosten van des Konings Huys / Leger's / en Blooten / noodig is. Wanneer 'er eenig geld booz af moet worden gegeven / soo sijn het dese die de Pande-laars daar toe opsoeken. Den President alleen teekend de Expeditien / na dat hy daar toe bevel van den Koning ontfangen heeft / neffens het advys van den Raad / wegens alle de Graticiatien / Appointementen / Assignatien / Sagien / Pensioenen / O'donnantien / en het booz opschieten der penningen / van luden die daar van haar werk maken. De Expeditien geschieden op twee Comptoiren / in welke een Eerste Commiss is / neffens twee Onder-Commissen / twee Assistenten / en twee die Entrenidos worden genaamt. Nog sijn 'er elf Contradores , of Rekenmeesters / die de Registers en Rekeningen van den Raad moeten houden. Den laatsten Contador, of Rekenmeester / word den Schryver genaamt / sijnde soo veel te seggen / als Griffier van des Konings Renten. Sy verschijnen alle in den Raad van Finantien / in welke sy sig dekken / na datse een tijd lang daar in sijn gewest. Men geest haar een teeken om te vertrekken / als de Secretarissen daar in willen komen. En wat belangd de saken / of Proccessen / die men booz de Oydores, of Auditeurs vande Finantien / en desselvs Raad heeft / soo is 'er nog een groot getal van andere bedienende / welker's Ampten verhogt worden / behalven vier Rapporteurs die dooz den Raad selve worden aangesteld.

Paus Julius de Tweede schonk in den jare 1504. aan de Koningen van Spanjen / het regt van de Cruisade / om den Oorlog tegens de Ongeloovige te voeren; het welk occasie gaf / tot het aanstellen van den Raad van de Cruysade: sijnde het inkomen daar van soo groot dat het selve veel millioenen opzagt. Den President van desen Raad / draagt den naam van Commissaris Generaal / wordende dese bedieninge nog onlangs dooz Henrique de Benavides y Bazan / Patriarch van Indien / bekleed. In desen Raad sijn twee Raadsheeren van den Raad van Castilien / en twee Regenten; de eene uit den Raad van Aragon / en de andere uit die van de Indien / een Fiscaal / twee Chesauriers / een Rapporteur / twee Griffiers / en drie Solliciteurs. Desen Raad geest verlof / om Jubeljaren te publiceren / en Boeken te drukken / sijnde daar van als de onmiddeldbare onderzoekers / of Censores. Alle de Staaten van sijn Catholijke Majesteit sijn / in de boozschreben opsigten / aan desen Raad onderwozpen / uitgesonderd die van Vlaanderen / Napels / en Milanen / die deselbe noit hebben willen erkennen. Van saken die in desen Raad gevonnist sijn / kan niemand verder appelleren.

Van den Raad van Vlaanderen noemde Philippus de Vierde / in den jare 1628. den President / en verdere Raden. Desen Raad heeft gesag

banken , en Raadsheeren de selve bestaat , en wat saken daar in worden verhandeld ?

Raad van de Cruisade.

Getal der Raden, en haar bedieninge.

Raad van Vlaanderen, en

248 Nieuwe Historische Reisbeschrijvinge van

van wat
faken de
felve ken-
nis neemt?

gesag ober alle die geene / die in Vlaanderen sijn aangesteld. Den
Prins van Sicillano was'er onlangs President van / maar den Graaf
van Monterep wierd hem boven het hoofd gesteld. In deselve; het
welke / ten opsigte vande andere Raadsvergaderingen / als iets by-
sonders moet wozden aangemerkt; sijn niet meer dan drie Raads-
heeren.

Junta, of
Raad van
de Apo-
fento.

En vermits / als elders van ons is aangewesen / de eerste verdie-
pinge van alle de Huisen / die binnen Madrid geboutwd wozden / den
Koning toekomt / en dat sijne Majesteit deselve / of kan verkopen / of
selfs verkoopen / ten waar den eigenaar hem deselve afkogte: Soo
felde Don Alfonso / de Elfde Koning van die naam / in den jare
1341. ten voorschreiben einde een Junta, of Raad aan / die den Raad
van de Apofento wierd genaamt; bestaande uit een President, Apo-
sentador Major geheeten / ses Apofentadores van actuele offeninge en
bedieninge / om dat'er behalven dese nog andere sijn / die in den Raad
mogen verschynen / om datse van te booren daar in geseten hebben;
een Fiscaal / een Secretaris / een Ontfanger / een Schryber / een Al-
guazil, en een Postier. Desen Raad / of Junta / bewaard de ge-
melte regten van sijne Majesteit / en draagt oock sozge / om de Bedien-
de van des Konings Huys / die seer groot in getal sijn / onder dak te
helpen.

Het getal
van des
selfs Ra-
den en
Bedienden

Raad van
de Kamer
van Casti-
lien.

De Koninginne / Donna Juanna, en haar Soon / Keiser Karel de
Vijfde / stelden in den jare 1518. den Raad van de Kamer van Casti-
lien in. Den President van Castilien heeft daar in de voorszittinge / met
hier Raadsheeren van den selven Raad / drie Secretarissen / en een
Rapporteur. Sy vergaderen des Maandags en 's Woensdags van
ieder week / des avonds / ten huise van den President / en doen hem
verslag van alle Ampten / die in beide de Castilien te verbullen sijn.
Sy expedieren de Remissien / en geven de Titulen ober / van Hertog-
gen / Marquisen / Graven / en Getituleerde inde Steden; oock gaat
men met haar te rade ober alle de Beneficien / tot bekleedinge vande
welke den Koning een persoon / dooz Apostolise toelatinge / kan
presenteren.

Junta, of
Raad van
de Koning
lyke Bo-
schen,
Consejo
de Bosques
genaamt.
Junta van
de Milioe-
nen.
Getal der
Raden, en

Dog selde Keiser Karel de Vijfde / in den jare 1545. een Junta /
ofte Raad van de Koninglyke Boschen / in; in het Spaans Consejo
de Bosques genaamt. In dese sijn twee Raadsheeren / een Alcalde /
een Fiscaal / en een Secretaris. Desen Raad heeft het opsigt / en
draagt sozge / booz de Koninglyke Huisen / en Paleisen / soo inde Ste-
den / als ten platten Lande; oock is haar wel insonderheid de Wagt en
Conserbatie van de Coninglyke Boschen toevertrouwd; hebbende sy
daar van daan ten principale haar naam bekomen.

Eindelyk Philippus de Vierde / siende dat den Raad van de Ha-
zienda te seer met affaires beladen was / selde / in den jare 1653. een
bysondere Junta van de Milioenen aan; bestaande uit een President /
hier Raadsheeren van Finantie / hier Gedeputeerde Commissarissen
van

van de Staten / een Fiscaal / en twee Procureurs van het Hof : en word dese Kamer de Regtbank van de Millioenen genaamt / om dat aan deseelve ontfangen word / alles wat uit kracht van de impositien word gegeven / gesteld sijnde op het Vleesch / de Olie / Wijn ende Wijn : bedragende het selve een ongelooflyke somme ; dewelke / indien sy wel geadministreert wierde / en niet dooz soo veel handen ging ; ook de Bagters van deseelve ter degen gehandhaafd / en dat daar omtrent soo veel sluikerpen niet gepleegd wierden / onder ppretext van dat die sinnen ten behoeve van de publyke Ministers / die daar van exempt sijn / besteld wierden / den Koning noit soo grooten gebrek aan geld sou doen hebben.

Om een Raad van een van dese Vergaderingen te worden / soo moeten alboorens een goed getuignis van sijn leven en gedrag hebben / 't geen men in andere bedieningen onderhouden heeft / wordende de gene die gesteld sijn / om soodanigen ondersoek te doen Pesquisidores genaamt / gelijk het Lichaam / of de Dierschaar / die sy uitmaken / Pesquisa. Het ampt van dese luden is gelijk wy gehoord hebben / om op het gedrag en leven van die gene die in eenige bedieninge gesteld sijn / nauwkeurig agt te geven : soo wel om die gene die sig in haar plicht te buiten gegaan hebben / naar exigentie van saken te straffen / als die sig wel gedragen hebben / dooz het bezorgen van hooger bedieningen als anders te beloonen / en beneficeren : wetende ik geen luden in de wereld welkers functie grooter over een komst met die van de Censores der Romeinen heeft / als dese.

Alle dese Vergaderingen worden gehouden in het Paleis des Konings / in appartementen / die langs een Gallerie alsoo geconstitueert sijn / dat sijn Majesteit dooz beneficie van een klein Tralie beneficie / alles kan sien en hooren / wat in deseelve voozgaat / sonder de moeite te nemen / van in eigen persoon daer in te verschynen / of dat het dooz iemand van haaz allen geweeten word.

Behalven de voorszeyden Raadsvergaderingen / sijn'er aan het Koninglyke Hof / binnen Madrid / altijd nog vier Regters / die over de vyf mijlen / of twintig duysend schyden / tot in het rond / en buiten den ommetrek van de Stad / soo in Burgelyke / als Criminele saken / regt doen / sijnde die gene / die wy hier vooren / onder de naam van Alcaldes van het Hof / beschreven hebben. Nog sijn'er een en dertig Algodazils, Apparitores, of Deurwaarders, beneffens een groot getal Bloedschijbers / die elk haar eigen wooninge / en bysondere Gebangenhuisen vooz de beklagden hebben : Maar hoe slozdig het dikwils met dese hozen in sijn werk gaat / is hier vooren / in de beschryvinge van Madrid / en de omleggende plaatsen / genoegzaam van ons aangewesen.

Van gelijken sijn'er in andere Steden Opperregters en Burgemeesters / die het bewind en de Justitie van de plaatsen / hun luden aanbemoelen / waarnemen / en het vermogen hebben / van Booden /

Bediende, en wat die hebben waar te nemen?

Hoedanigheden die in iemand vereischt worden, om in een van dese Raden te komen. Pesquisidores, en der selven bedieninge.

Worden niet on aardig by de Censores der Romeinen vergeleken.

In wat plaats, en op wat wijze, alle dese Raad vergaderingen gehouden worden.

Nog andere voortea van Regters, en der selven bediende.

250 Nieuwe Historische Reisbeschrijvinge van
Stadshienaars / en diergelijke / na haar eigen wilgeballen af en
aan te setten.

In de Ciudades, of grootte Steden / die nog andere Steden / Dieken / en Dorpen onder sig hebben / sijn Corregidores, die in sekerere opsigte by de Stadhouders der bysondere Landschappen vergeleken worden.

Tot Madrid word een Burgemeester Alcalde, tot Sebillen Assistent, tot Granada Gubernador, en Luego teniente Criminal, maar tot Arcos en op andere plaatsen Corregidor genaamt.

In 't gemeen hebben dese personen / tot een teeken van haar gesag / een Staf in haar handen / van omtrent de ses vorten lang / sijn de op het bovenste van dien des Konings Zegel en Wapen gesneden. Ook hebben sy de magt / om alle moeitmakers en robers aan te taffen; maar ober schulden mogen sy niemand in hegtenis nemen / ten waar sy van den Luitenant Crimineel last daar toe hadden / die men by onse Opperschouten vergelijken kan.

Binnen alle Steden sijn in de huisen / daar men Blesch verhoopt / eigen Waagmeesters, die het Blesch den koopers toetwegen / op datse door de Blesshoutwers niet bedrogen worden.

Nog is 'er by na in alle Steden / en Dorpen van eenige aangelegenheid / een Hermandad, of bysondere Broederschap / die sy Heilig noemen / en haar volk hebben / die ober al op de Landstraten ryden / en een groot gesag hebben / voerende tot een teeken van dien een witten staf. 't Is om dese reden / dat iemand van haar in een Dorp of plaats komende / en met sijn Staf iets gebiedende / het selve soo veel vermog / als of het de Koning selfs bevolen had. En indien het gebeurde / dat iemand sig tegens een sodanigen opposerde / en dese den anderen daar ober dood stak / soo soude hy 'er niet een baet om hoeben te berfetten / om dat 'er in sodanigen gevalle geen regt tegen hem sou gedaan worden. Haar voornaamsie bedieninge is / alle die gevangen te nemen / die de opentijke wegen onbyp maken / en andere misdaden bedryben. Nog by al dien iemand binnen de Stad misdood / of sig van het Land op de Stadswallen bergen kan / soo mogen sy hem niet aantasten; maar de Burgemeester van sodanigen Stad moet als dan na Regten met hem procederen.

In sommige Steden / als tot Cordua / Granada / Sebillen / &c. word de Justitie bediend / door een Lichaam / of Compagnie van luiden / die men Cabildo noemt; die dese bedieninge niet alleen koopen / maar ook er sijnk aan haar Familie maken; contrarie het gebruik van Spanjen / daar ten minsten na den uitterlijken schijn geene bedieningen / nog in het Politique / nog in het Militaire / verhogt / maar alle na het welgeballen van den Koning / vergeben worden.

Door de rest word de Justitie doorgaans op de volgende wijze in Spanjen geadministreert. De lage Geregthanten hebben altijd primam instantiam, soo dat men haar niet ongestraft booz by kan gaan.

Maar

Burgesmeesters en Opperregters van andere Steden. Corregidores, en der selven bedieninge. Verscheidene benamingen der Burgesmeesters. Kenteken en magt der Regtsbediende. Eigen Waagmeesters in alle huisen. S. Hermandad, andersins Heilige Broederschap. Groot gesag van dese luiden, in 't waarnemen van haar bedieninge. Waar in deselve eigentlyk bestaat, en hoe verre se sig uitstrekt. Cabildo, een bysondere lic-